



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

III. S. Scripturae libri ab haereticis vulgo ad legendum dati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

conuersi fuerant, Barnabam missum, qui eos Antiochiam conduceret, ubi primum illa fidelium multitudo Ecclesia appellata fuit: nec quisquam, nisi hæreticus, sine legitima missione, titulum aut ministerij in domo Dei munus usurpauit.

Potro Meldensis illa Ecclesia, à Farello, Fabro, & Rufo, vt supra diximus, primitus collecta, non multo post dissipata est, Lutheranis dum cætus ibi suos carminatore duce habent, comprehensis, & Lutetiam obductis, plerisque etiam mortis supplicio affectis, ac reliquis per meliorem instructionem ab errore reuocatis. Sed horum omnium supplicia & ardeantes illos rogos, sempiterni illius ignis hæreticis præparati, præcursores, hoc loco representare consilium mihi non est, exposituro tantum, quanta cum pertinacia illi ad mortem usque perseuerarint, vt scilicet hoc colore malam suam vitam celarent. At qui, si Cypriano credimus, id genus homines non martyrij accipiunt coronam, sed diuisionis suæ pœnam luunt; nec eorum supplicia religionis zelo, sed desperationi potius adscribenda sunt.

III. Vti Lutherus in dicto Ecclesiæ bello S. scripturam promiscuæ multitudini legendam obiecit, vnde momento temporis tot hæreses natas ac denatas vidimus. hoc eodem artificio vsi sunt primi in Gallia nostra. Schismatis auctores, vt qui incredibili diligentia, nullis parcentes sumptibus, SS. Biblia ad ipsorum gustum in Gallicam linguam traducta, diuersis locis magno numero excudi curarunt. Inter hos Robertus quidam Oliuetanus, An. M. DXXXV. ab hæreticis VValdensibus, hinc inde in vallibus quibusdã Prouinciæ latèribus, inductus, primus translationi manus admouisse dicitur. cuius versio eorundem sumptibus Nouicastrum apud Heluetios excusa est. Testatur Beza, mercator è quendã nostri temporis, Petrus Bufferum nomine, fortunas suas omnes vendidisse, & in SS. librorum editionem impendisse. Illecti mox lucri cupiditate complures tam in Gallia quàm Germania Typographi, certatim ad eam rem operas suas obtulerunt: quibus tot Bibliorum editiones, tot Catechismos, Clypeos fidei, Anatomias, & id genus scripta debemus: & in primis Psalmorum illum in thymos redactorum libellum, qui passim apud hæreticos arida pumice expolitus, inauratus, & varia forma atque cultu ornatus assiduis manibus circumfertur: cuius vel sola elegantia, feminas præsertim, ad emendum ac legendum inuitat. Et quemadmodum avari mercatores parui lucelli spe non longinqua tantum itinera suscipiunt, verum etiam maris tempestatibus ac mil-

le periculis sese obijciunt: sic famelici quidã typographi, degustata primi quod perciperat lucri dulcedine, vt tanto faciliore sibi tam in oppidis quam rure ad Nobilium ædes haberent accessum, tanquam insitiores inter friuola & crepundia quæ circūferrebant, libellos eiusmodi absconderebant, quos deinde mulierculis aut alijs curiosis hominibus claudonabatur, & vt in occulto haberent rogabant, quo tanto illi magis ad lectionem eorum accenderentur. Ex his Circumcellionibus & malarum mercium institoribus permulti deprehensi & in ignem coniecti sunt, eò quod leges à Rege & magistratibus latus violassent. Suauis sunt Ecclesiasticæ toties à nobis citatæ Historiæ consarcinatores, quando frinolarios eiusmodi velut Cicerones quosdã & Demosthenes, in Curijs magna omnium admiratione & stupore perorantes faciunt. Inter alios aitunt, Ioannem Chaborium quendã, librorum quos Geneva apportauit, at venditorem, graui & erudita ad Consiliarios Curiam habita oratione, audientium animos vehementer commouisse: cui etiam cum tribus Sorbonæ Doctoribus disputandi permissa fuerit facultas, quàm tamen illi defugerint. O insignem vanitatem! Sed eiusmodi non minus falsis quàm vanis narrationibus libri istorum referti sunt, in quibus etiam imperitis librarijs & idiotis Ministrorum & Ecclesiæ Fundatorum tituli tribuuntur. Illorum vero hominum opera breui ingens librorum Novi Testamenti in vulgarè linguam miserabiliter translata copia Galliam inundauit, sancto Dei verbo, omnis generis & conditionis hominibus, feminis, pueris, ac ceteris, diuina ista mysteria quæ sub litterarum cortice latent, nequaquam capientibus, turpiter prostituta. Quid vero hoc aliud est, quam gladium furioso in manus dare, quod non alios tantum, sed seipsum quoque occidat? Sicut enim gladius offendit ac defendit, prout scilicet tractatur sic S. Scriptura & vitæ dat & adimit, prout ea quis vitatur. Sapiens mater Ecclesia periculosum esse semper indicauit, promiscue omnibus SS. litteras tractandi facere potestatem: ea in re proficorum hominum, qui factam testam religionem suam conseruare studuerunt, prudentiam imitata. Hebræi quidem ante trigessimum ætatis annum ad Genesios & Cantici Canticorum lectionem neminem admittunt, veriti ne quis verbis aut exemplis inde petitis abutatur: vt S. Hieronymus auctor est. Et Deus ipse Esdræ mandat, vt partem doctrinæ suæ promulget, partem alteram in occulto habeat. Trismegistus ille Mercurius ait, Nullam eos habere religionem qui diuina mysteria vulgo prostituunt.

H h

Idem.

Idem frequenter in cœlesti sua Hierarchia inculcat S. Dionysius Hebræorū exemplū imitari sunt plerique omnes, qui salutaribus regulis & legibus Republicas suas munire ac conformare satagerunt: quamuis obscura tantum, & velut per transeennam aut nubem transparentē naturalis cogitationis luce essent illustrati. Diuinus ille Plato in epistola quādā ad Dionysium tyrannū de sacris quibusdam mysterijs disputans, rogat vt eam statim concerpāt, ne forte in vulgi manus incidat. Idē VII. legū suarum cauīt, ne quisquam scriptum aut librum quemcunque, inconsulto magistratu cōponeret, recitaret, aut promulgaret, ne quid inde religio caperet detrimenti. Idē Pythagoras, Socrates, Aristoxenes, inuolubiliter obseruauit. Plotinus quidē iuramento se obstrinxit, se numquam quæ ab Ammonio didicisset propalaturū: quod quum violasset, phibitiam miserabiliter perijt, vt Porphyrius testatur. Sed quid multis opus est? Saluatoris nostri inuicemur exemplū qui de regno cœlorum mysteria Apostolis reuelauit, ad ceteros vero parabolas loquutus est. Et idem monet, ne margaritas ante porcōs proiciamus. Ad quid vero opus fuisse? Apostolis, sacerdotibus, & Ecclesiæ Doctoribus, quos Deus, vt Scriptura testatur, ad legendū ordinauit, si SS. litterarū tractatio atque interpretatio non minus ad alios, etiam feminas & opifices, quam ad hos pertineret? Dedit Deus iam olim Ecclesiæ suæ, & adhuc dat Legatos, quorum vocem tantum, non vero illorum pseudoapostolorum, qui Legationis suæ fidem facere non possunt, quiq; seditionis potius incentores sunt, ad omni scelere, impietate & sacrilegio vexandam Ecclesiā ab ipso inferno summissi, exaudire nos oportet. In hanc sententiā pulcre atq; apposite inquit S. Cyprianus, Rudi ac simplici plebi ne quaquam permittendum esse, vt suo Marte S. scripturam legat, sed eos audiendos esse qui interpretandi habent auctoritatem. Qui CIII. S. Hieronymi Epistolam legerit, facile quo nouos hos & repentinos theologos, illotis manibus tam sacrā scientiam tractantes, refuter habebit: vbi sic loquitur: *Agricola, camētarij fabri met allorū, lignorū, ve cafores, lanarij quoq; & fullones, & ceteri, qui variā supellestilem & vilia opuscula fabricantur, absq; doctore non possunt esse quod cupiunt. Quod medicorum est, promittunt medici: tractant fabrilia fabri. Sola scripturarū ars est quam sibi omnes passim vindicant. Hanc garrulatus, hanc delirus senex, hanc Sophista verbosus, hanc vniuersi præsument, lacerant, docent antequam discant. Alij adducto supercilio, grandia verba trutinantes, inter*

mulierculas de S. litteris philosophantur. Alij discunt, pro pudor! à feminis quod viros doceant: & ne parum hoc sit, quādā facilitate verborum, immo audacia edisserunt alijs quod ipsi non intelligunt. Et, quāso te, vnde plerisque omnes hæreses & dogmata iniquitatis nata putas, quam ex deprauato S. Scripturæ sensu, ac nimis audaci, immo peruersa ac plane contraria verborum interpretatione.

V. Quod si S. hic pater adhuc in viuis esset, & sacra profana omnia susque deque habita atq; inter se confusa cerneret, multo magis sane exclamaturus ac saculi nostri peruersitatē detestaturus sit: vt in quo feminæ passim nō tantū Theologia scientiā affectare, verū etiā palā S. Ministerij officia exercere visæ sunt. Annō Vrfula quādā in Germania, Lutheri tempore, suggestum conscendit, atq; inde de rebus sacris ac religionis controuersijs ad populū declamauit? Idem in Scotia altera quæpiam fecit, vt Lægæus in Lutheri vita testatur: & alia quædam in Bohemia, Hussitarum secta grassante, vt librol V. à nobis indicatum est. Qui sub primis hæreseos in Gallia initijs Iustra & spelæa frequentarūt, quorū nonnulli adhuc sunt superstites, norūt quid ibi actum sit: quum scilicet inter feminas quæ plus sapere sibi videbatur, dum Ministri expectatur aduentus, ex SS. Biblijs textū aliquē prælegit, suamq; deinde sententiā subiunxit. Illæ certe quæ pœnarū metu hinc à nobis Geneuā profugerūt, Theodoro Beza in disciplina se tradiderūt, qui singulis diebus horā vnā earū institutioni impedit, vt in acula lingua textum aliquem S. Scripturæ interpretatus: quod idē antea quoq; Lausanae fecerat. Gallienī Imperatoris tēpore feminæ quādā Plotini Philof. scholā frequētasse dicuntur: quod quidē ego aliquo modo tolerandū esse arbitror, ob liberaliū artium curiositatē. Neq; sane eas ego vt hemeter reprehēdēdas ac dānandas existimo, quæ S. Scripturæ lectioni sūt deditæ, atq; in eius allegādis testimonijs bene exercitæ: vt vero publica obeāt in Ecclesiā ministeria, ferri nullo modo potest, quum in eorū tantū modestiæ sexui huic cōgruētis limites transiliant, verū etiā leges ab Ecclesiā præscriptas violent, quibus expresse in Ecclesiā loqui prohibētur. Silentiiu feminarū est lectio, cuius curam, vt veteri verbo dicitur, est præmiū. Harpocrates certe, ille iuratus loquacitatis hostis, inquit, si rupturā filij multa luere feminæ cogērentur, breui omnibus bonis eas cessuras, vt quibus silentiam crudelis gehennæ est loco. Apostoli mulieres, vti diximus, in Ecclesiā loqui prohibuerunt: at longe alia ratione saculi